

انجیل یهودا

از دست‌نوشتهٔ چاکوس

ویراستاران:

رودولف کاسر، ماروین میر، گرگور وُرس

همراه با تفسیری از بارت د. اِرمَن

ترجمهٔ شروین اولیایی

فهرست

- ۷..... یادداشت مترجم فارسی
۱۱..... یادداشت انجمن نشنال جئوگرافیک
۱۷..... مقدمه

- ۲۹..... انجیل یهودا
ترجمه رودولف کاسر، ماروین میر و گرگور وُرسْت، با همکاری فرانسوا گُدار

تفسیرها

- ۵۵..... داستان دست‌نوشته چاکوس و انجیل یهودا
رودولف کاسر

- ۷۷..... مسیحیت زیرورو می‌شود: بینش جایگزین انجیل یهودا
بارت د. ارمن

- ۱۱۱..... ایرنایوس لیونی و انجیل یهودا
گرگور وُرسْت

- ۱۲۳..... یهودا و فرقه گنوسی
ماروین میر

- ۱۵۱..... کتاب‌شناسی

- ۱۵۵..... معرفی مؤلفان

- ۱۵۶..... نمایه

مقدمه

ماسه‌های مصر، در گذر سالیان، گنجینه‌ها و شگفتی‌های باستان‌شناختی بی‌شماری به ما داده‌اند و اینک این ماسه‌ها یافته‌ی تماشایی دیگری را بر ما آشکار می‌کنند: انجیل یهودا که به تازگی کشف شده است و در این جا برای نخستین بار منتشر می‌شود.

خود عنوان متن نیز تکان‌دهنده است، انجیل یهودا — یهودا اسخریوطی. در انجیل‌های عهد جدید (متی، مرقس، لوقا و یوحنا — م) و بخش عمده‌ی سنت مسیحی، یهودا اسخریوطی چونان نمونه‌ی کامل انسانی خیانتکار توصیف می‌شود، چونان خائنی که استادش عیسی را تسلیم مقامات رومی می‌کند و کمتر چیزی در شخصیت او هست که او را به انجیل، یا «بشارت»، عیسی پیوند دهد. در انجیل لوقا، گفته شده که شیطان به وجود یهودا راه می‌یابد و او را به ارتکاب کردار ناپسندش وامی‌دارد، و در انجیل یوحنا، عیسی به دوازده شاگرد خطاب می‌کند و می‌گوید که یکی از آن‌ها، یهودا، ابلیس است. بر اساس عهد جدید، عاقبت یهودا نیز مانند اعمال او ننگین است. او بابت خیانت به عیسی از مقامات رومی خون‌بها دریافت می‌کند، و (بنا بر آنچه در انجیل متی آمده است) خود را دار می‌زند، یا شکمش دریده و متحمل مرگی فجیع می‌شود (چنان‌که در اعمال رسولان می‌بینیم). در هنر مسیحی، یهودا را معمولاً در حال انجام دادن کاری نشان می‌دهند که برایش بدنامی به بار آورده

انجیل یهودا

مقدمه: درآمد

[۳۳] روایت^۱ سرّی مکاشفه‌ای^۲ که عیسی طی یک هفته،^۳ سه روز پیش از به جای آوردن عید فصّح، از آن با یهودا سخن گفت.^۴

خدمت زمینی عیسی

چون عیسی بر زمین ظهور یافت، معجزات و شگفتی‌های عظیمی بهر نجات بشر خلق کرد. و از آن روی که برخی در طریق برائت [گام برمی‌داشتند]، لیک

۱. یا «رساله»، «گفتار»، «کلام» (قبطی، برگرفته از یونانی، لوگوس). آغاز این متن همچنین می‌تواند به گونه‌ای ترجمه شود که «کلام سرّی افشاکننده» یا «کلام سرّی روشنگر» خوانده شود. تعداد قابل توجهی واژه مشتق از یونانی به عنوان وام‌واژه در متن قبطی انجیل یهودا گنجانیده شده‌اند.
۲. یا «اعلام»، «بیان»، «اظهار» (قبطی، برگرفته از یونانی، apophasis). هیپولوتوس رومی در اثر خود ردّ بر همه بدعت‌ها (۹.۴-۶.۹-۱۸.۷) اثری دیگر را نام می‌برد که منتسب به شمعون مَع است و همین عبارت یونانی در عنوان آن به کار رفته است: Apophasis megalē — مکاشفه (یا اعلام، بیان، گزارش) بزرگ. درآمد یا سرآغاز متن حاضر «روایت سرّی مکاشفه عیسی» خوانده می‌شود و زیرنویست معرفّ عنوان، انجیل یهودا، در انتهای متن یافت می‌شود.
۳. به طور تحت‌اللفظی، «طی هشت روز». احتمالاً به یک هفته اشاره دارد.
۴. یا شاید، اما با احتمالی بسیار کمتر، «سه روز پیش از مصایب خویش». انجیل یهودا رویدادهایی را بنا به ترتیب زمان توصیف می‌کند که در دوره زمانی کوتاهی رخ می‌دهند که به خیانت یهودا به عیسی منتهی می‌شود. در عهد جدید، بسنجید با متی ۲۱: ۱-۲۶: ۵۶؛ مرقس ۱۱: ۱-۱۴: ۵۲؛ لوقا ۱۹: ۲۲-۲۸: ۵۳؛ یوحنا ۱۲: ۱۲-۱۸: ۱۱.

دیگران در گناهان خویش ره می سپردند، دوازده شاگرد فراخوانده شدند.^۱ وی شروع کرد به سخن گفتن با ایشان در باب رازهای^۲ و رای عالم و آنچه در پایان روی خواهد داد. اغلب او نه در سیمای خویش، که در هیئت کودکی در میان ایشان ظاهر می شد.^۳

صحنه ۱: عیسی با شاگردان گفتگو می کند: دعای شکر گزاری یا عشای ربانی

روزی او با شاگردان خویش در یهودیه بود، و ایشان را دید که گرد هم نشسته اند و فریاض دینی به جای می آورند.^۴ چون به شاگردان خود [نزدیک شد]، [۳۴] که گرد هم نشسته بودند و دعای شکرگزاری^۵ نان را می خواندند، خنده سر داد.^۶ شاگردان [او را] گفتند: «استاد، از چه روی دعای شکرگزاری^۷ [ما] را سخره می کنی؟ ما آنچه را درست است انجام داده ایم.»^۸

۱. در باب فراخواندن دوازده شاگرد بسنجید با متی ۱۰: ۱-۴؛ مرقس ۳: ۱۳-۱۹؛ لوقا ۶: ۱۲-۱۶.
۲. قبطنی، برگرفته از یونانی، *mmustèrion*؛ در این جا و در ادامه متن.
۳. *hrot* در قبطنی صعیدی، که ما آن را به عنوان شکلی از *hrot* قبطنی بُحیری، «کودک» در نظر می گیریم. این امکان نیز با احتمال بسیار کمتری وجود دارد که *hrot* شکلی از *hortef* قبطنی بُحیری، به معنی «شیخ»، باشد. درباره ظهور عیسی به شکل کودک، بسنجید با کتاب سِری یوحنا (دست نوشته دوم نجع حمادی)، ۲؛ مکاشفه پطرس رسول ۱۸، رد بر همه بدعت ها اثر هیپولوتوس رومی ۶. ۴۲. ۲، جایی که او در اثر خود روایتی نقل می کند که بنا بر آن کلمه (لوگوس) به شکل کودک بر والتینوس ظاهر می شود؛ انجیل توماس ۴. درباره ظهور عیسی به شکل شیخ، بسنجید با اعمال یوحنا گفتار دوم شیت بزرگ و مکاشفه پطرس در نجع حمادی. (برای آگاهی از ترجمه کامل کتاب سِری یوحنا به فارسی ر.ک: ماروین میر، انجیل محرمانه: آموزش های پنهانی عیسی مسیح، ترجمه فرشته جنیدی (تهران: انتشارات تعالیم حق، ۱۳۸۴)؛ برای مطالعه در باب انجیل های گنوسی نجع حمادی ر.ک: استوارت هالروید، ادبیات گنوسی، ترجمه ابوالقاسم اسماعیل پور (تهران: هیرمند، ۱۳۹۵) و نیز الین پیگلز، انجیل های گنوسی، ترجمه ماشاء الله کوچکی میدی (تهران: انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۹۴). — م.
۴. به طور تحت اللفظی، «اعمال دینی شان را تمرین می کنند (یا انجام می دهند)» (قبطنی، تا حدی برگرفته از یونانی، *eu*rgumnaze etmntnoute*؛ بسنجید با تیموتاؤس ۴: ۷).
۵. قبطنی، برگرفته از یونانی، *eu*reukharisti*.
۶. این صحنه، تا حدی روایات شام آخر، به خصوص تبرک نان، یا توصیفاتی از دیگر غذاهای مقدس در یهودیت و مسیحیت را به خاطر می آورد. حتی زبان خاص به کاررفته در این جا بیشتر برگزاری عشای ربانی در مسیحیت را به ذهن می آورد؛ بسنجید با انتقادات مضاعف انجیل یهودا به اشکال عبادت در کلیسای راست کیش نوظهور. درباره خنده های عیسی، بسنجید با گفتار دوم شیت بزرگ ۵۶؛ مکاشفه پطرس ۸۱؛ و قطعات متعدد دیگر در خود انجیل یهودا.
۷. یا «عشای ربانی» (قبطنی، برگرفته از یونانی، *eukharistia*).
۸. یا «مگر کار درستی نکرده ایم؟».